

SEDMI KONTINENT

filmsko obrazovni program za škole i vrtiće
udruga Djeca susreću umjetnost

METODIČKI PRIJEDLOZI ZA OBRADU IGRANOG FILMA *OD SUTRA ĆU BITI HRABAR*

REDATELJ: Bernd Sahling

PREPORUČENA DOB: 10+

AUTORICE: Marija Krstanović, Sarah Peil, Anita Tufekčić

Djeca susreću umjetnost, Zagreb 2026.
www.sedmikontinent.org

VRIJEDNOSTI KOJE OSVJEŠĆUJEMO I RAZVIJAMO UZ FILM:

- Prva ljubav
- Hrabrost
- Slika o sebi i slike muškosti, uz stereotipe i ideale tijela
- Prijateljstvo i povjerenje
- Kreativnost i samoizražavanje kroz fotografiju, ples, glazbu i film
- Odrastanje i potraga za identitetom
- Poštovanje tuđih granica i odluka

AKTIVNOSTI IZ PRIRUČNIKA KOJE IZDVAJAMO:

Prije projekcije filma: [II - Filmsko sredstvo: točka gledišta](#)

Nakon projekcije filma: [III – Tematska rasprava: Stereotipne slike muškosti](#)

Samostalni rad: [III - Filmska skupina – „Prva ljubav”](#)

PRIPREMILI:

Autorice: Marija Krstanović (esej o filmu), Sarah Peil (pedagoški materijali za nastavu), Anita Tufekčić (dodatni metodički prijedlozi)

Prijevod i adaptacija metodičkih prijedloga: Marija Georgiev

Urednice: Marija Georgiev i Edita Bilaver

Nakladnik: Udruga Djeca susreću umjetnost

SADRŽAJ

1. INFORMACIJE O FILMU	4
2. ESEJ O FILMU	8
3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE	10
3.1. CILJEVI	10
3.2. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA	11
3.3. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA	12
3.4. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA	13
4. ZA ISTRAŽIVANJE	16
4.1. PROJEKTNO-ISTRAŽIVAČKI ZADACI	16
4.2. POJMOVNIK	19
4.3. ZA ČITANJE I ISTRAŽIVANJE	19
5. POPIS PRILOGA	20

O FILMU

1. INFORMACIJE O FILMU

REDATELJ: Bernd Sahling

SCENARIST: Bernd Sahling

PRODUCENT: Zeitgeist Filmproduktion

SNIMATELJ: Piotr Rosolowski

O autoru

Bernd Sahling rođen je 1961. u Naumburgu u tadašnjoj Istočnoj Njemačkoj. Filmski put započeo je 1983. u studiju DEFA u Babelsbergu, gdje je radio kao asistent nekoliko redatelja, među ostalim na filmovima za djecu i mlade. Od 1986. do 1991. studirao je filmsku i televizijsku režiju na Visokoj školi za film i televiziju *Konrad Wolf* u Babelsbergu. Nakon studija djeluje kao slobodni redatelj i autor, a njegov opus obilježava osobit interes za dječju i adolescentsku perspektivu, odrastanje i oblikovanje identiteta.

Njegov igrani prvijenac *Die Blindgänger* (2004.) osvojio je Njemačku filmsku nagradu za najbolji dječji i omladinski film, dok je *Kopfüber* (2013.) bio nominiran za nagradu Europske filmske akademije. Uz igrane i dokumentarne filmove, Sahling se bavi i filmskom edukacijom djece i mladih te od 2004. vodi filmske radionice za mlade u različitim europskim zemljama. Film *Od sutra ću biti hrabar* (*Ab morgen bin ich mutig*, 2025.) dio je njegova dugogodišnjeg rada u području dječjeg i omladinskog filma.

Nagrade i priznanja

- SCHLINGEL – Međunarodni filmski festival za djecu i mlade 2025. – **nagrada Europske udruge dječjeg filma (ECFA)**
- Bremer Kinder- und Jugendfilmfestival KIJUKO 2025. – **nagrada publike**
- Indian Panorama International Film Festival 2026. – **nagrada za najbolji međunarodni dugometražni film za djecu i mlade**

Zanimljivosti o filmu

1. Film empatično govori o prvim osjećajima i zaljubljenosti. Pritom je ključna perspektiva djece, a posebice glavnog lika Karla, čemu pridonosi i postavljanje kamere u razinu dječjih očiju;
2. Mladi glavni glumac Jonathan Köhn nosi priču kroz najveći dio filma. Njegova je gluma mirna, uvjerljiva i vrlo prisutna, pa film ne objašnjava izvana kakav je osjećaj biti zaljubljen, nego gledatelju dopušta da ga sam doživi – oprezno, iznenađujuće i ponekad zbunjujuće;
3. Redatelj Bernd Sahling vodi filmske radionice na kojima djeca sama biraju teme svojih filmova. „Prije nekoliko godina grupa dvanaestogodišnjaka željela je ispričati priču o prvom zaljubljivanju. Intervjuirali su sami sebe pred kamerom i bio sam zapanjen koliko su bili spremni ispričati“, rekao je Sahling, koji je iz tog iskustva razvio scenarij za *Sutra ću biti hrabar*;
4. Sahling je scenarij počeo razvijati još desetak godina prije snimanja, a inspiraciju je pronašao i u vlastitom iskustvu prve zaljubljenosti u višu djevojku. I cipele s povišenim potplatima imaju autobiografski trag: kao dječak ih je i sam nosio kako bi nadoknađio visinu, a nakon snimanja on i direktor fotografije Piotr Rosołowski dobili su po jedan potplat potpisan od cijele ekipe;
5. Sahling je svjesno izbjegavao tipičan model dječjeg filma u kojem se konflikt neprestano pojačava. Smatrao je da prva ljubav, zajedno s emocionalnim i tjelesnim nesigurnostima koje donosi, sama po sebi pruža dovoljno snažan izvor drame;
6. Djeca prije snimanja nisu dobivala scenarij niti učila replike napamet. Sahling bi im objasnio situaciju i dopuštao da je izraze vlastitim riječima, gestama i pokretima, a ako scena nije djelovala dovoljno autentično, radije bi je izbacio nego inzistirao na unaprijed zamišljenom rješenju; film je pritom sniman 33 dana, a djeca su smjela raditi najviše tri sata dnevno;
7. Glazba nije zamišljena samo kao pozadina, nego kao sastavni dio pripovijedanja. Sahling je zato želio da bend u filmu čine stvarni mladi glazbenici, a pjesme je za film napisala omladinska grupa REEB, koja je uz glazbenog supervizora Jensa Quandta pripremila i snimila tri izvorne pjesme;
8. Film je imao dug i financijski zahtjevan razvojni put te je više puta bio blizu toga da se ne realizira. Za njegovu konačnu produkciju bile su presudne neovisne filmske potpore, što je Sahling posebno isticao;
9. Unatoč tome što se bavi emocionalno složenim iskustvom prve zaljubljenosti, film u Njemačkoj nema dobno ograničenje. FSK ga je klasificirao oznakom FSK 0, odnosno kao film prikladan za sve uzraste.

Sažetak filma

Da je dvanaestogodišnji Karl mogao birati u koga će se zaljubiti, to vjerojatno ne bi bila znatno viša Lea. Činjenica da Lea upravo mijenja školu nimalo ne olakšava stvar. 'Druga škola, drugi dečki!' kaže Karlov stariji brat Tom i savjetuje mu da jednom u životu bude hrabar. Karl poziva Leu u svoj improvizirani laboratorij u kupaonici. Fotografiranje i razvijanje slika već je godinama Karlov omiljeni hobi. Leu je impresionirala Karlova 'čarolija svjetla' u laboratoriju, no vremena za nove susrete sve je manje. Karlu preostaje još samo jedna, posljednja prilika da postane Lein dečko, tijekom nadolazećeg školskog izleta. Tijekom tog projektnog tjedna razred snima film pod naslovom *Zaljubljeni*. I odjednom postaje jasno da Karl nije jedini s takvim problemom.

Siže filma

Početni kadrovi filma *Od sutra ću biti hrabar* obilježeni su Karlovom fascinacijom školskom kolegicom Leom. Dvanaestogodišnjaka najprije vidimo u improviziranoj kućnoj tamnoj komori kako razvija njezinu fotografiju, a već sljedeća scena na satu likovnog potvrđuje da je u nju zaljubljen: dok učenici uz pomoć ogledala izrađuju autoportrete, Karlov pogled češće odluta prema Lei nego prema vlastitom odrazu.

Njegov stariji brat Tom pokušava ga ohrabriti da joj se približi pa na školskom tulumu sa svojim bendom zasvira baladu kako bi im pružio priliku za ples. Ta scena uspostavlja dvije važne dinamike: fizička blizina razotkriva Karlovu nesigurnost zbog toga što je znatno niži od Lee, dok njihov ples gledatelju otkriva nešto što Karl ne primjećuje – da njegova školska kolegica Klara gaji simpatije prema njemu.

Iako ples djeluje kao korak prema većoj bliskosti, Karl još nema hrabrosti otvoreno priznati Lei što osjeća. Umjesto toga, porukom je poziva u svoj fotolaboratorij, dok nesigurnost zbog visine pokušava ublažiti cipelama s povišenim potplatima. Čini se da se njihov odnos razvija u smjeru kojem se nada: zajedno razvijaju fotografije, Lea ga angažira da fotografira njezinu plesnu družinu, a Karl joj posvećuje stihove. Pred kraj školske godine razred na izletu snima dokumentarni film o zaljubljenosti. Kroz razgovore s prolaznicima, vršnjacima i nastavnicima Karl se susreće s različitim iskustvima ljubavi te postupno otkriva koliko se ona opire jednostavnim i unaprijed zadanim obrascima.

Ono što je dotad promatrao kroz tuđe priče, ubrzo mora iskusiti i sam. Na izletu se pojavljuje Tom sa svojim bendom i izvodi uglazbljenu verziju Karlove pjesme, dok Karl uzbuđeno snima Leinu reakciju. Njegove se nade rasplinjuju kada mu Lea daje do znanja da ga voli i cijeni, ali ne na način kojem se nadao. Tek nakon povratka kući povezuje znakove koje je dotad previđao: pismo naslovljeno na Toma prepoznaje kao Leino, a na snimci nastupa uočava način na koji ona promatra njegova brata. Tomovu izvedbu pjesme zato doživljava kao dvostruku izdaju.

Razočaranje postaje prekretnica nakon koje Karl počinje jasnije razumijevati i vlastite i tuđe osjećaje. Na završnoj školskoj priredbi u Klarinu autoportretu prepoznaje sebe i shvaća da je zaljubljena u njega, dok istodobno prihvaća da Lea njegove osjećaje ne uzvraća. Zato odlučuje

vratiti cipele s povišenim potplatima, simbol pokušaja da promjenom vlastitog izgleda zadobije Leinu naklonost. Pred postolarskom radnjom susreće Klaru, koja mu kaže da su mu njegove cipele sasvim dobre, nakon čega zajedno odlaze na sladoled. Završetak tako zaokružuje Karlov put od idealizirane zaljubljenosti i nesigurnosti prema prihvatanju sebe i sposobnosti da napokon vidi ono što je dotad bilo izvan njegova fokusa.

2. ESEJ O FILMU

Film otvara scena u kojoj Karl ne gleda izravno u djevojku u koju je zaljubljen; umjesto nje, promatra njezino lice kako polagano zadobiva oblike na analognoj fotografiji dok izranja iz kemijske kupke. Taj suptilni postupak, u kojem motiv ljubavi u film ulazi kao fotografski prizor, odnosno kao nešto što treba uhvatiti, razviti, pažljivo njime rukovati i pomno čuvati, uspostavlja temeljnu logiku filma *Od sutra ću biti hrabar*. Priča o prvoj zaljubljenosti, dakle, ne gradi se samo oko toga što Karl osjeća, već i oko toga kako ga taj osjećaj mijenja. Prateći što bira vidjeti i kadrirati, što mu pritom izmiče te kako se o te propuste kasnije spotiče, film uspješno nadilazi klasični narativ o dječaku koji pokušava zadobiti naklonost djevojke i postaje studija pogleda: njegova prava tema otvara se u procjepu između onoga što gledamo i onoga što doista uspijevamo vidjeti, a taj raskorak artikulira se kroz lajtmotive zrcala, fotografije i filma.

Prvi od navedenih motiva, **zrcalo**, posebno dobro otkriva način na koji film Karlovu nesigurnost pretvara u vizualni odnos. Dok prema školskom zadatku treba proučavati vlastiti odraz, njegova pažnja odlazi prema Lei, čime se i prostor kadra dijeli između onoga što bi trebao promatrati i onoga što ga doista zaokuplja. Autoportret zbog toga postaje mjesto paradoksa: Karl pokušava nacrtati sebe, ali njegovu sliku određuje prisutnost drugoga. Pritom njegova nesigurnost nije samo pitanje izgleda, nego i predodžbe o tome kako bi dječak trebao izgledati da bi bio poželjan: vlastitu visinu počinje doživljavati kao mjeru muškosti, a cipele s povišenim potplatima kao pokušaj da svoje tijelo približi zamišljenom idealu. Zrcalo mu tako ne daje konačan odgovor na pitanje tko je, nego ga suočava s činjenicom da vlastitu vrijednost procjenjuje prema tome kako zamišlja da ga drugi vide.

Dok zrcalo razotkriva nestabilnost Karlove slike o sebi, **fotografija** pokazuje njegov pokušaj da nestabilnost odnosa nadomjesti trajnom slikom. Proces razvijanja fotografije pritom postaje svojevrsna metafora Karlova čekanja: slika ne nastaje odjednom, nego se pojavljuje postupno, zahtijevajući vrijeme i strpljenje. Karl jednako tako čeka pravi trenutak, znak ili potvrdu, onu hrabrost koja bi trebala stići „sutra“. Fotografiranje mu pritom daje privid kontrole nad situacijom, premda ljubavni odnos takvoj kontroli uvijek izmiče. Karl može fiksirati prizor, ali ne i njegovo značenje; ono što mu se učini potvrdom vlastitih osjećaja kasnije se razotkriva kao projekcija vlastitih želja. Ako fotografija pokušava zaustaviti ono što Karl želi zadržati, film mu naposljetku omogućuje da se tom prizoru vrati i pogleda ga iz druge perspektive.

Upravo ta mogućnost povratka u viđeno postaje ključna kada se uvodi **film**. Film unutar filma nije tek metafilska dosjetka, nego sredstvo kojim Karl postupno postaje gledateljem vlastitog pogleda. Kamera mu najprije služi da se približi drugima bez vlastitog izlaganja, a snimljeni materijal naposljetku mu omogućuje da ono što je propustio u trenutku vidi naknadno. Tu montaža dobiva psihološku dimenziju: Karlova zaljubljenost funkcionira poput „subjektivne montaže“, iz mnoštva stvarnosti izdvaja geste, poglede i situacije koji se uklapaju u priču koju je već zamislio, a zatim ih povezuje u narativ koji potvrđuje ono u što želi vjerovati. Film pritom Karlovu perspektivu ne naglašava eksplicitnim subjektivnim kadrovima, nego je gradi suptilnije,

rasporedom informacija i načinom na koji gledatelju otkriva ono što Karl još nije spreman prepoznati. Tek kada njegova interpretacija počne pucati, isti prizori dobivaju novo značenje. Sahling tako vrlo filmski pokazuje da se ne mijenja prošlost, nego način na koji je čitamo – Karl napokon može odvojiti ono što se dogodilo od onoga što je iz toga zaključio.

Upravo zato odnos prema Klari postaje važniji od klasičnog ljubavnog trokuta. Dok je Karlova pažnja gotovo u potpunosti organizirana oko Lee, Klara ostaje na periferiji njegova emocionalnog kadra. Nije problem u tome što je Karl ne vidi doslovno, nego što za nju još nema mjesto u priči koju je zamislio. Tek kada se ta priča raspadne, ono što je dotad bilo periferno postaje vidljivo. Njegovo sazrijevanje zato ne sastoji se samo u tome da se usudi pokazati što osjeća, nego da shvati kako i drugi ljudi imaju vlastite osjećaje, želje i perspektive koje ne moraju odgovarati njegovima. Odrastanje počinje ondje gdje prestaje potreba da stvarnost potvrdi našu vlastitu priču.

Naslov *Od sutra ću biti hrabar* zato na kraju zvuči pomalo ironično. „Sutra“ sugerira veliku odluku, trenutak u kojem će Karl napokon postati drukčiji, no film promjenu smješta u niz malih i neugodnih korekcija pogleda. Hrabrost nije trenutak u kojem Karl napokon zadobije Leinu naklonost, nego spremnost da odustane od potrebe da kontrolira sliku koju drugi imaju o njemu i prihvati stvarnost koja nije ispala onako kako ju je zamislio. Film počinje dječakom koji u mraku razvija tuđu fotografiju, a završava dječakom koji napokon nešto jasnije vidi. To „nešto“ nije formula ljubavi, nego jednostavnija i važnija spoznaja: možemo nekoga željeti, a da nam ne pripada; možemo biti odbijeni, a da time ne postajemo manje vrijedni; i možemo, nakon što se raspadne film koji smo sami montirali u glavi, ostati dovoljno otvoreni da pogledamo što slijedi u idućem kadru.

3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE

3.1. CILJEVI

Cilj aktivnosti je potaknuti učenike na promišljanje o emocijama, prvoj zaljubljenosti, prijateljstvu, samopouzdanju, prihvaćanju sebe i drugih te hrabrosti. Učenici prepoznaju i imenuju emocije filmskih likova, povezuju ih s vlastitim iskustvima. Film je ujedno poticaj za prepoznavanje i razvijanje vlastitih talenata i načina kreativnog izražavanja.

Odgojno-obrazovni ishodi

- OŠ F A.6.2. Učenik gleda dugometražni igrani film, upoznaje stanje kamere.
- OŠ F A.6.4. Učenik gleda dugometražni igrani film u kinu ili školi te pažnju usmjerava na glumu u filmu.
- OŠ F C.6.1. Učenik iznosi teme za dječji film
- OŠ F C.6.2. Učenik, u paru, mobitelom, tabletom, kamerom ili fotoaparatom snima kadrove s različitim stanjem kamere.
- OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.
- osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.
- osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.
- osr A.2.3. Razvija osobne potencijale.
- goo A.1.2. Aktivno zastupa dječja prava.
- goo A.3.3. Promiče ljudska prava.
- goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

Filmski ishodi

Učenik:

- prepoznaje igrani film i razlikuje ga od animiranoga;
- prepoznaje filmski rod i žanr;
- prepoznaje glavne likove i opisuje njihove osobine;
- prepoznaje osnovni problem i tijek filmske priče;
- prepoznaje i imenuje emocije likova;

- istražuje vrste i karakteristike emocija;
- izražava vlastiti doživljaj filma i obrazlaže svoje mišljenje;
- zapisuje ključne dijelove filmske priče

3.2. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA

I - Beskonačno mnogo mogućih filmova

U filmu nije važno samo *ono* što se prikazuje, već i *kako* se prikazuje. To znači da se jedna priča može realizirati na beskonačno mnogo načina, ne samo jedan.

Prije gledanja filma pročitajte sažetak filma:

Da je dvanaestogodišnji Karl mogao birati u koga će se zaljubiti, to vjerojatno ne bi bila znatno viša Lea. Činjenica da Lea upravo mijenja školu nimalo ne olakšava stvar. 'Druga škola, drugi dečki!' kaže Karlov stariji brat Tom i savjetuje mu da jednom u životu bude hrabar. Karl poziva Leu u svoj improvizirani laboratorij u kupaonici. Fotografiranje i razvijanje slika već je godinama Karlov omiljeni hobi. Leu je impresionirala Karlova 'čarolija svjetla' u laboratoriju, no vremena za nove susrete sve je manje. Karlu preostaje još samo jedna, posljednja prilika da postane Lein dečko, tijekom nadolazećeg školskog izleta. Tijekom tog projektnog tjedna razred snima film pod naslovom *Zaljubljeni*. I odjednom postaje jasno da Karl nije jedini s takvim problemom.

Pitajte učenike kako bi filmski realizirali ovu priču da su u ulozi redatelja. Možete ih voditi nekim od sljedećih pitanja:

- Gdje bi se film trebao snimati? Treba li izgraditi studio ili će se snimati na „stvarnim“ lokacijama?
- Koje uloge su potrebne? Kako zamišljate glumce?
- Iz čije bi perspektive priča trebala biti ispričana?
- Kako prikazati Karlove osjećaje u filmu / vizualno?
- Kakve bi kostime i šminku glumci trebali nositi?
- Koje bi se boje trebale pojavljivati u filmu? Kakvo svjetlo?
- Kakav tempo treba imati film? Sporiji ili brži?
- Treba li se koristiti glazba? Ako da, kakva?
- Što bi mogao biti dobar početak filma?
- Kako bi se u filmu mogla izgraditi napetost?
- Kako bi film mogao završiti?

II - Filmsko sredstvo: točka gledišta

Točka gledišta (engl. *point-of-view* tj. *POV*) je specificirana točka promatranja, najčešće tako što je pripisana nekoj osobi. U filmu to znači: kamera prikazuje ono što određeni lik vidi. Osjećaj je kao da gledamo kroz oči samog lika.

Na primjer: Ako lik gleda kroz prozor i mi vidimo točno ono što on vidi, recimo, pticu na stablu, onda je to *POV* kadar. *POV* nam pomaže da bolje razumijemo što lik misli ili osjeća.

Pitanje za raspravu: Kakvu ulogu ima montaža (rez) kod *POV* kadra? Bi li *POV* kadar funkcionirao i bez montaže?

Zadatak za učenike je pokušati snimiti *POV* bez montaže - u samo jednoj fotografiji. Podijelite ih u male grupe. Svakoj grupi potreban je pametni telefon, tablet ili kamera. Neka se rasporede se po školskoj zgradi ili školskom dvorištu i fotografiraju predmet ili osobu iz svoje točke gledišta. Kroz zadatak trebaju istražiti: Kako se na samo jednoj fotografiji može prepoznati da je to nečija točka gledišta? (Neke od mogućnosti su: ruke u kadru, ključanica, smjer pogleda, udaljenost.)

Poslije usporedite fotografije. Učenici trebaju objasniti na što su morali paziti prilikom fotografiranja.

III - Biti zaljubljen – što to zapravo znači?

Zadatak za učenike: U filmu *Od sutra ću biti hrabar* Karl je zaljubljen u svoju školsku kolegicu Leu. Kroz kratki pismeni rad trebaju istražiti:

- Što za vas znači „biti zaljubljen“?
- Kako se primjećuje da je netko zaljubljen?
- Kakav je osjećaj biti zaljubljen?
- Može li se uvijek biti zaljubljen samo u jednu osobu ili i u više ljudi odjednom?
- Može li se biti zaljubljen u prijateljicu ili prijatelja?

Učenici mogu zapisati svoje misli u kratkim rečenicama ili ih razmijeniti s partnericom ili partnerom.

3.3. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA

Najava filma

Jeste li ikad sebi rekli nešto kao: "Idući put ću mu reći što stvarno mislim" ili "Sutra ću napraviti taj prvi korak"? Svi ponekad odgađamo ono što je teško, traži upornost ili hrabrost. Karl, glavni lik u današnjem filmu ima taj isti problem! Ovaj film priča upravo o toj nesigurnosti, ali i odrastanju i pronalaženju vlastitog glasa. Dok gledate film, obratite pozornost na to kako film

pokazuje kako se Karl osjeća? Primjerice, kada je nervozan? Obratite posebnu pozornost na zvuk i kameru u takvim trenucima. Pokušajte uočiti i dogode li se trenuci u kojem Karl prestane čekati to „sutra” i odluči biti hrabar danas. I zapamtite o čemu su prve dvije scene u filmu!

Prikazivanje filma

Prikazivanje filma *Od sutra ću biti hrabar* u trajanju od 80 minuta.

Emocionalno - intelektualna stanka

Stanka u trajanju od nekoliko sekundi radi usustavljivanja dojmova i pripreme za nastavak rada.

3.4. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA

I - Izbor pitanja za ponavljanje i otvaranje razgovora

- Što se događa u prve dvije scene? (1- Karl razvija fotografski portret Lee, 2 - razred slika autoportrete na satu). Koja je razlika između portreta i autoportreta? Šakljivo pitanje - zašto je redatelj odlučio da film počne ovim dvjema scenama?
- Zašto se Karl ne usudi reći Lei da mu se sviđa? Čega se boji?
- Uzvraća li Lea Karlove osjećaje? Kada i kako to saznajemo u filmu?
- Koji vam se lik posebno svidio i zašto?
- Jeste li se vi kada osjećali kao Karl? Jeste li se mogli poistovjetiti s njim? Zašto (da/ne)?
- Kako prepoznamo da se nekome sviđamo ili da se nama netko sviđa?
- Koliko realistično film prikazuje mlade ljude od dvanaest godina? Ima li scena za koje mislite da nisu realistične?
- Zašto nam je ponekad teško govoriti o vlastitim osjećajima?
- Kako možemo pokazati nekome da nam je važan?
- Kako film završava? Radi li se o sretnom završetku?
- Ako ste radili zadatak "Beskonačno mnogo mogućih filmova" usporedite svoje ideje s realiziranim filmom.

Posebno se naglašava da nitko nije dužan uzvratiti nečije osjećaje te da je važno poštovati tuđe „da” i „ne”.

II - Pogledaj pažljivo: Kako kamera prikazuje osjećaje?

Pogledajte sljedeće fotografije iz filma i opišite ih. Kakav dojam ostavljaju na vas? Koja raspoloženja ili osjećaje prepoznajete? Kako kamera prikazuje Karlove osjećaje? Koja se filmska sredstva pritom koriste?

Napišite 2-3 rečenice za svaku sliku:

Što bi Karl u tom trenutku mogao misliti ili osjećati? Kako filmska sredstva pomažu da se to razumije?

III – Tematska rasprava: Stereotipne slike muškosti

Stereotipne slike muškosti čvrste su predodžbe o tome kakvi bi dječaci ili muškarci trebali biti. U filmu Karl, na primjer, ima predodžbu da bi dečki ili muškarci trebali biti viši od djevojaka ili žena. Zbog toga se (u početku) ne usudi priznati svoje osjećaje Lei, koja je viša od njega.

Raspravite u grupi:

- Što mislite: koliko je važno tko je viši - dečko ili djevojka?
- Sjetite se još nekih primjera stereotipnih slika muškosti? Jesu li takve slike muškosti problematične? Zašto?
- Što možemo učiniti kako bi se one promijenile?

4. ZA ISTRAŽIVANJE

4.1. PROJEKTNO-ISTRAŽIVAČKI ZADACI

I – Kreativni autoportret

Na početku filma, djeca trebaju naslikati autoportret na satu likovne kulture. Učiteljica kaže: „Autoportret koji radite danas može izgledati sasvim drugačije od onoga koji ćete napraviti sutra (...). Riječ je o vama i o onome što osjećate u ovom trenutku. A to zahtijeva i malo hrabrosti jer se morate otvoriti (...). Dakle, kod autoportreta se radi o tome kako vidite sebe, a

ne kako izgledate (...). Radi se, tako reći, o vašem unutarnjem ja. Tko ste vi ili tko želite biti? (...) Imajte hrabrosti pokazati se, imajte hrabrosti sanjati."

Sada i vi naslikajte ili nacrtajte svoj autoportret. Oblikujte ga onako kako se osjećate ili kako se želite prikazati.

II - Filmska kritika

Traži se vaše mišljenje! Napišite filmsku kritiku i kritički se osvrnite na film. Pritom je važno obrazložiti svoje osobno mišljenje na temelju sadržajnih i estetskih kriterija. Sljedeća struktura i smjernice služe kao putokaz za pisanje filmske kritike.

Struktura filmske kritike:

- Uvod: „Udica“ (privlačan početak)
- Informacije o filmu
- Realizacija
- Zaključak: Osobno mišljenje i obrazloženje

Uvod: „Udica“

- Što je tema filmske kritike? (Ovdje se zaključak već može nagovijestiti, a da ga se potpuno ne otkrije)
- Zašto bi drugi ljudi trebali pročitati vašu filmsku kritiku?
- Gdje, kada i zašto ste pogledali film?

Informacije o filmu

- Tko je režirao film?
- Iz koje je godine i iz koje zemlje film?
- Koja je to vrsta filma? (Igrani, dokumentarni, animirani itd.)
- Može li se film svrstati u određeni žanr? (Drama, komedija, fantastika itd.)
- O čemu se radi? (Sažmite radnju u 2 do 3 rečenice, nemojte otkriti kraj!)
- Koje se teme obrađuju?

Realizacija

- Kako je priča strukturirana (dramaturgija)?
- Može li se poistovjetiti s likovima? Jesu li oni uvjerljivi?
- Kako su podijeljene uloge (raznolikost)?
- Kako su glumci iznijeli svoje uloge?
- Tko u filmu najviše govori, a tko manje dolazi do riječi?
- Postoje li stereotipi, klišeji ili predrasude koje se u filmu reproduciraju?
- Jesu li kostimi i scenografija uvjerljivi?
- Što primjećujete u vizualnom oblikovanju filma (boje, svjetlo, perspektive kamere, pokreti kamere, montaža itd.)? Jesu li vam neke posebne slike ostale u sjećanju?
- Što primjećujete kod zvuka i glazbe?

- Koriste li se uočljivi specijalni efekti?
- Podupire li vizualno i zvučno oblikovanje sadržaj i temu filma?

Zaključak: Mišljenje i obrazloženje

- Je li vam se film svidio? Što vam se svidjelo, a što nije? Zašto?
- Je li vas film dirnuo? Zašto (da/ne)?
- Biste li preporučili film? Ako da, kome?
- Koliko biste zvjezdica dali filmu?

III - Filmska skupina – „Prva ljubav”

Film je odličan poticaj za rad filmske skupine. Učenici mogu napraviti kratku reportažu o prvim simpatijama i zaljubljenosti. Učenike, učitelje i druge djelatnike škole mogu pitati:

- Što za vas znači prva ljubav?
- Kako znamo da nam se netko sviđa?
- Što je važno u prijateljstvu?
- Čega se bojimo kada želimo nekome priznati osjećaje?
- Sjećate li se svoje prve ljubavi?"

Učenici primjenjuju snimanje, intervju i montažu materijala.

IV - Književna usporedba

Učenici se mogu prisjetiti nekog lektirnog naslova u kojem se pojavljuju prva zaljubljenost, prijateljstvo, odrastanje ili nesigurnost te usporediti književnog i filmskog lika.

Pitanja za usporedbu s filmom:

- Kako koji lik izražava svoje osjećaje?
- Čega se boji?
- Kako se ponaša prema osobi koja mu se sviđa?
- Ima li podršku prijatelja?
- Kako se koji lik mijenja tijekom priče?

4.2. POJMOVNIK

Point of view – način organizacije filmskog prikazivanja kojim se određuje iz čije se perspektive prizor promatra. U užem smislu označava subjektivni kadar koji prikazuje ono što određeni lik vidi, dok se u širem smislu može odnositi na način na koji film gledatelja približava iskustvu i perspektivi određenog lika.

Scena - recepcijski, dio filma u kojem se neprekidno prati tok određenog prizora, a da pri tome taj dio ima dovoljnu funkcionalnu samostalnost i izdvojenost u sklopu izlaganja. Proizvodno, scenom se smatra onaj dio scenarija u kojem se neprekidno prati radnja što se odvija unutar istog ambijenta.

Lajtmotiv – ponavljajući vizualni, zvučni, glazbeni, predmetni ili tematski element koji se pojavljuje tijekom filmskog djela i povezuje različite prizore ili situacije. Njegovim ponavljanjem element dobiva dodatnu simboličku ili dramaturšku funkciju i može povezivati različite razine značenja unutar djela.

Film unutar filma – metafilmski postupak u kojem se unutar jednog filma pojavljuje drugi film, odnosno filmski zapis koji može biti dio svijeta prikazanog djela. Njime se uspostavlja odnos između različitih razina filmskog prikazivanja te se može propitivati sam čin snimanja, gledanja i reprezentacije stvarnosti.

Montaža – postupak odabira, povezivanja i organiziranja filmskih kadrova u smislenu cjelinu. Montažom se oblikuju kontinuitet, ritam, prostor i vrijeme, ali i stvaraju odnosi i značenja koja ne proizlaze nužno iz pojedinačnih kadrova, nego iz njihova međusobnog povezivanja.

Subjektivna montaža – način montažnog povezivanja kadrova kojim se gledatelju prenosi subjektivno iskustvo, percepcija ili mentalno stanje lika. Značenje proizlazi iz odnosa među kadrovima, pri čemu njihov redoslijed i kombinacija mogu sugerirati ono što lik vidi, misli, osjeća ili zamišlja.

Kadriranje – postupak kojim se određuje što će biti obuhvaćeno filmskim kadrom i na koji će način biti prikazano. Obuhvaća izbor položaja i udaljenosti kamere, veličine plana, rakursa, odnosa prema prostoru te rasporeda likova i objekata unutar slike.

4.3. ZA ČITANJE I ISTRAŽIVANJE

Korisne mrežne stranice i članci o filmu:

- Trailer filma: https://www.youtube.com/watch?v=ly_M3R1fDX4
- Službena stranica filma: <https://zeitgeist-film.de/portfolio-item/from-tomorrow-i-will-be-brave/?lang=en>
- <https://www.kinder-jugend-filmportal.de/filmkritik.html?filmid=541&v=ab%20morgen>

- Intervju s redateljem Berndom Sahlingom:
<https://www.ecfaweb.org/bernd-sahling-presents-tomorrow-ill-be-brave/>
- Making-of video: <https://www.youtube.com/watch?v=yAqPME94q9w&t=16s>

Literatura

- Filmska enciklopedija: <https://filmska.lzmk.hr/Projekt>

5. POPIS PRILOGA

Popis slika u galeriji

SLIKA 1

SLIKA 2

SLIKA 3

SLIKA 4

SLIKA 5

IMPRESUM

METODIČKI PRIJEDLOZI ZA OBRADU IGRANOG FILMA *OD SUTRA ĆU BITI HRABAR*

Autorica Informacija i eseja o filmu: **Marija Krstanović**, magistrica komparativne književnosti i bibliotekarstva, filmska kritičarka

Autorica Filmskih pedagoških materijala za nastavu Lucas Film Festivala: **Sarah Peil**, filmska edukatorica

Autorica dodatnih metodičkih prijedloga: **Anita Tufekčić**, dr. sc., knjižničarka u zvanju savjetnice

Izvršna urednica i prevoditeljica: **Marija Georgiev**, magistrica filmske dramaturgije

Glavna urednica: **Edita Bilaver**, predsjednica Udruge

Nakladnik: Djeca susreću umjetnost, Nova Ves 18, 10000 Zagreb

U Zagrebu, rujan 2026. godine, prvo izdanje

Metodički prijedlozi su prevedeni i adaptirani na temelju Filmskih pedagoških materijala za nastavu LUCAS Film Festivala uz odobrenje DFF-a. LUCAS je projekt DFF – Deutsches Filminstitut & Filmmuseum e.V. | Schaumainkai 41 | 60596 Frankfurt www.lucas-filmfestival.de | lucas-info@dff.film | Tel +49 (0) 69 961 220 672

*Udruga Djeca susreću umjetnost zadržava autorska prava na predmetni metodički priručnik igranog filma *Od sutra ću biti hrabar* koji je dio programa Udruge pod nazivom SEDMI KONTINENT.*

Programi i djelovanje Udruge Djeca susreću umjetnost sufinanciraju Grad Zagreb, Hrvatski audiovizualni centar, Zaklada Kultura nova, Kreativna Europa MEDIA, te Ured za udruge.